

Spanningsvelden in de hospicezorg

Marieke Groot

Lector 'de laatste 1000 dagen |
Palliatieve zorg en
ondersteuning

21-1-2026

HOGESCHOOL
ROTTERDAM

Toekomstmakers

Drie perspectieven:

- ✓ burgerinitiatieven
- ✓ public health palliative care
- ✓ toekomst(scenario's) & (concept) visie

21-1-2026

HOGESCHOOL
ROTTERDAM

Toekomstmakers

Burgerinitiatieven

21-1-2026

HOGESCHOOL
ROTTERDAM

Toekomstmakers

Burgerinitiatief = een idee van burgers om de leefomgeving te verbeteren. Zoals:

- Schoonmaakactie
- Energiecoöperatie
- Wijkonderneming
- Buurtfeest
- Digitale buurtwacht (via WhatsApp groep)

Wie houden zich hiermee bezig?

- Movisie
- Nederland Zorgt voor Elkaar
- LSA Bewoners

Inzoomend op zorgzaamheid

De mythes rondom gemeenschapsvorming

De belofte van de gemeenschap

& zeven belemmerende mythes

Inzoomend op zorgzaamheid

De mythes rondom gemeenschapsvorming

1. Minder overheid betekent meer gemeenschap

Inzoomend op zorgzaamheid

De mythes rondom gemeenschapsvorming

1. Minder overheid betekent meer gemeenschap
2. De overheid streeft naar een participatiesamenleving

Inzoomend op zorgzaamheid

De mythes rondom gemeenschapsvorming

1. Minder overheid betekent meer gemeenschap
2. De overheid streeft naar een participatiesamenleving
3. Gemeenschappen ontstaan spontaan

Inzoomend op zorgzaamheid

De mythes rondom gemeenschapsvorming

1. Minder overheid betekent meer gemeenschap
2. De overheid streeft naar een participatiesamenleving
3. Gemeenschappen ontstaan spontaan
4. Goede gemeenschappen zijn gemengde gemeenschappen

De belofte van de gemeenschap

& zeven belemmerende mythes

Inzoomend op zorgzaamheid

De mythes rondom gemeenschapsvorming

1. Minder overheid betekent meer gemeenschap
2. De overheid streeft naar een participatiesamenleving
3. Gemeenschappen ontstaan spontaan
4. Goede gemeenschappen zijn gemengde gemeenschap
5. Als de deur open staat, komt de buurt vanzelf binnen

De belofte van de gemeenschap

& zeven belemmerende mythes

Inzoomend op zorgzaamheid

De mythes rondom gemeenschapsvorming

1. Minder overheid betekent meer gemeenschap
2. De overheid streeft naar een participatiesamenleving
3. Gemeenschappen ontstaan spontaan
4. Goede gemeenschappen zijn gemengde gemeenschap
5. Als de deur open staat, komt de buurt vanzelf binnen
6. Aan de gemeenschap hoor je belangeloos bij te dragen

De belofte van de gemeenschap

& zeven belemmerende mythes

Inzoomend op zorgzaamheid

De mythes rondom gemeenschapsvorming

1. Minder overheid betekent meer gemeenschap
2. De overheid streeft naar een participatiesamenleving
3. Gemeenschappen ontstaan spontaan
4. Goede gemeenschappen zijn gemengde gemeenschappen
5. Als de deur open staat, komt de buurt vanzelf binnen
6. Aan de gemeenschap hoor je belangeloos bij te dragen
7. Een goede gemeenschap is gezellig

De belofte van de gemeenschap

& zeven belemmerende mythes

Zorgzame gemeenschappen ontstaan vanuit eigen kracht, volgens hun eigen ritme. Ze zijn gebouwd op relaties en niet op regels. Samenwerken (door professionals) vraagt om een andere houding. Meer aansluiten dan iets nieuws starten, meer afstemmen dan uitrollen, meer ondersteunen dan overpakken

**IN HET HART VAN DE
GEMEENSCHAP**

Hoe verhoudt een
(toekomstig) hospice zich tot
de kenmerken van een
burgerinitiatief?

Public Health Palliative Care

21-1-2026

HOGESCHOOL
ROTTERDAM

Toekomstmakers

.....early intervention and a social approach to the problems and experiences of dying..... (It) encourages services providers, family members, and the dying themselves to seek ways to promote emotional, social, and spiritual well-being, as well as physical health (Kellehear, 1999)

Achtergrond en observaties

What is “Public Health Palliative Care”?

A short introduction.

Achtergrond en observaties

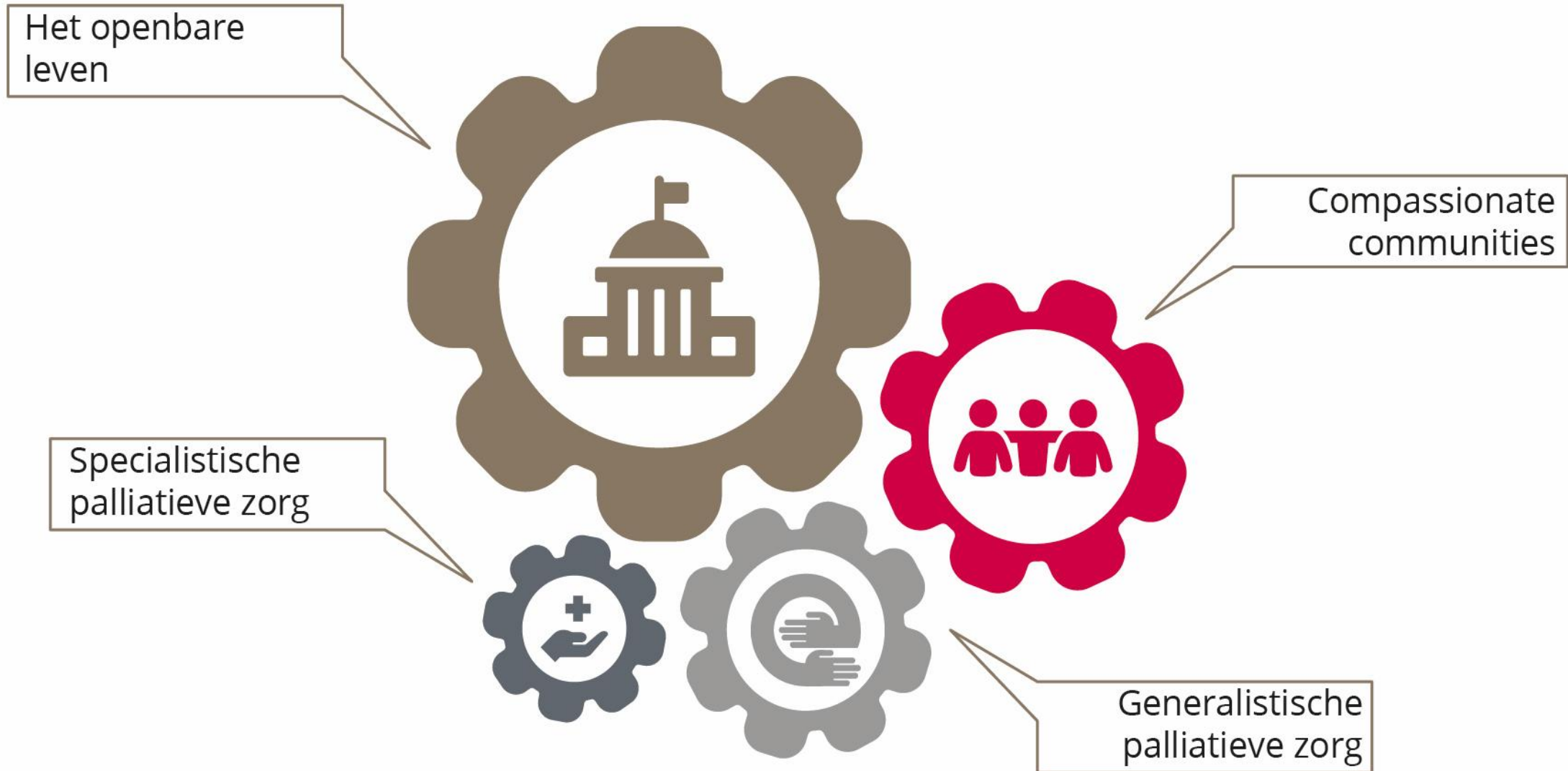
Lancet Commission on the Value of Death

De 6 pijlers van PHPC

1. Participatieve relaties
2. Community development
3. Samenwerking
4. Scholing
5. Volksgezondheid benadering
6. Ecologische benadering

HET OPENBARE LEVEN

- ▶ werksetting geeft geen (h)erkenning
- ▶ toegenomen sociaal isolement
- ▶ stress
- ▶ verloren school- en werkdagen
- ▶ onvoldoende mogelijkheid tot zorgen en rouwen

COMPASSIONATE COMMUNITIES

- ▶ uitputting en gezondheidsklachten van de mantelzorgers
- ▶ toename comorbiditeit voor de patiënt
- ▶ spoedopnames

SPECIALISTISCHE PALLIATIEVE ZORG

- ▶ onvoldoende symptoomcontrole
- ▶ ongelijkheid tussen patiënten
- ▶ onvoldoende kwaliteit van sterven
- ▶ toegenomen onnodige zorgconsumptie

GENERALISTISCHE PALLIATIEVE ZORG

- ▶ onvoldoende planning en coördinatie van zorg
- ▶ spoedopnames in het ziekenhuis
- ▶ onvoldoende symptoomcontrole

HET OPENBARE LEVEN

- ▶ stevige basis van steun
- ▶ betrokkenheid bij rouw en verlies
- ▶ toegenomen sociaal contact
- ▶ sociale cohesie en inclusie

COMPASSIONATE COMMUNITIES

- ▶ veerkrachtige ondersteunende netwerken
- ▶ betrokkenheid tot en met de periode van rouw
- ▶ meer thuisoverlijdens

SPECIALISTISCHE PALLIATIEVE ZORG

- ▶ optimale symptoomcontrole
- ▶ geïntegreerde zorg met de eerste lijn
- ▶ gecoördineerde zorg

GENERALISTISCHE PALLIATIEVE ZORG

- ▶ elke persoon in beeld die verwacht gaat overlijden
- ▶ optimale symptoomcontrole
- ▶ goede rouwzorg
- ▶ gecoördineerde zorg

Hoe verhoudt een
(toekomstig) hospice zich tot
PHPC?

Toekomst- (scenario's) & (concept) visie

21-1-2026

HOGESCHOOL
ROTTERDAM

Toekomstmakers

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
*Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport*

Palliatieve zorg in 2050

Drie toekomstscenario's

RIVM-rapport 2024-0160

1. Hoe gaan we in een diverse samenleving, met veel mensen met een complexe zorgvraag in de palliatieve fase, passende zorg en ondersteuning verlenen?
2. Hoe gaan we om met de groeiende en veranderende palliatieve zorgvraag door verschuivingen in doodsoorzaken?
3. Hoe gaan we om met de toenemende druk op de formele en informele zorgverleners onder invloed van de groeiende zorgvraag en afnemende capaciteit?

2050 De gemeenschap centraal

Kernwaarden: gelijkwaardigheid, solidariteit en dienstbaarheid

Samenredzaamheid wordt georganiseerd binnen het eigen sociale netwerk.

Op lokale schaal ontstaan marktplaatsen voor informele zorg.

Verlof en financiële ondersteuning voor mantelzorgers.

2025

Digitale informatie-uitwisseling tussen formele en informele zorgverleners zorgt voor passende palliatieve zorg.

Vitale en hulpbehoevende ouderen wonen samen en zorgen voor elkaar.

Mantelzorgers krijgen betaald verlof om voor een palliatieve naaste te zorgen.

2050 Het individu centraal

Kernwaarden: vrijheid, zelfbeschikking en zelfredzaamheid

Innovaties en sensoren verhogen de zelfredzaamheid.

End-of-life fondsen bieden een aanvullende verzekering voor palliatieve zorg.

Palliatief budget wordt ingezet voor basiszorg naar eigen wensen.

2025

AI geeft informatie op maat én advies over passende palliatieve zorg.

Palliatieve patiënten kiezen zorg of hulp die het best bij hen past, ook buiten het zorgdomein.

Door technologie kunnen ongeneeslijk zieke kinderen thuis onderwijs volgen en zijn minder zorgverleners nodig.

2050 De professional centraal

Kernwaarden: vertrouwen, continuïteit en efficiëntie

Sociaal domein is intensief betrokken bij palliatieve zorg en dat verlicht de druk op specialistische zorg.

Digitaal patiëntendossier zorgt voor optimale gegevensuitwisseling tussen professionals en patiënten.

Palliatieve zorg is onderdeel van alle opleidingen in de zorg en het sociaal domein.

2025

Er is geïnvesteerd in ouderenwoningen, gespecialiseerde verpleeghuisplekken en hospices, voor passende palliatieve zorg.

Professionals uit de zorg en het sociale domein zijn opgeleid om de palliatieve fase te markeren en de juiste zorg te verlenen.

Gezamenlijke kwaliteitskaders en richtlijnen leiden tot passende zorg aan palliatieve patiënten.

Samen leven tot het laatst

Eerste concept voor consultatie december 2025

- Ambities
- Leidende principes
- Werken aan 2 centrale opgaven

Samen leven tot het laatst

Eerste concept voor consultatie december 2025

Ambities:

- PZ & O die past bij wie je bent
- PZ&) is ingebed in de gemeenschap
- Het tijdig voeren van het goede gesprek en daarmee passende zorg en ondersteuning bieden
- Helderheid en samenhang in hoe we PZ&O organiseren

Samen leven tot het laatst

Eerste concept voor consultatie december 2025

Leidende principes:

- Niet de ziekte, maar het mens-zijn en het leven staan centraal
- Samen doen; gemeenschap, ondersteuning, welzijn & zorg
- Koesteren wat werkt en dat breder verankeren

Samen leven tot het laatst

Eerste concept voor consultatie december 2025

Twee centrale opgaven:

- Een samenleving die meeleeft en –draagt
- Palliatieve zorg is reguliere zorg, *tenzij*.....
 - Vanuit PZ agenderen, richting bepalen en expertise inbrengen
 - Vanuit PZ investeren en inbedden naar reguliere zorg en ondersteuning
 - Verbinden en aansluiten bij zorgbrede ontwikkelingen

Dus

Toekomstbestendige hospicezorg

- Als een burgerinitiatief waarin burgers zelf de regie hebben en die door systeempartijen als volwaardige partner worden gezien?
- Als belangrijke speler in het geheel van raderen van de PHPC?
- Als een initiatief van Zorg & Welzijn samen?

Veel dank en op naar de
workshops

Colofon

Titel: Spanningsvelden in de hospicezorg

Auteur(s): **Marieke Groot**

Uitgever: Hogeschool Rotterdam

Publicatiedatum: 22-01-2026

**HOGESCHOOL
ROTTERDAM**

Toekomstmakers